

อัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในพื้นที่ชายแดนผ่านสื่อออนไลน์*

THE POLITICAL IDENTITY OF POLITICAL SCIENCE STUDENTS AT SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY IN THE BORDERLAND AREA THROUGH ONLINE MEDIA

ชลันดา จำปาทอง, อธิมาตร เพิ่มพูน, ณัฐวดี บุญครอง

Chalanda Champathong, Athimat Permpoon, Natthawadee Boonkrong

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Surindra Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: chalanda.cha@srru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาลักษณะและรูปแบบของอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่สะท้อนผ่านการใช้สื่อออนไลน์ในบริบทพื้นที่ชายแดน และ 2. สังเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลและพื้นที่ชายแดนจังหวัดสุรินทร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงพรรณนา (Descriptive Qualitative Research) โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบบันทึกการสังเกตเนื้อหาในแพลตฟอร์มสื่อออนไลน์ ได้แก่ Facebook (เฟซบุ๊ก), X (Twitter) และ TikTok (ติ๊กต็อก) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่กับการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ

ผลการวิจัยพบว่า 1. อัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่สะท้อนผ่านการใช้สื่อออนไลน์ในบริบทพื้นที่ชายแดน ปรากฏอย่างเด่นชัดในสามมิติ ได้แก่ 1.1 อัตลักษณ์ “พลเมืองชายแดน” ที่สะท้อนความผูกพันต่อชุมชนท้องถิ่นควบคู่กับความเป็นพลเมืองของรัฐไทย 1.2 อัตลักษณ์ “นักรัฐศาสตร์รุ่นใหม่” ที่ใช้สื่อดิจิทัลเป็นพื้นที่เรียนรู้ทางการเมือง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความตระหนักรู้ต่อประเด็นสาธารณะ และ 1.3 อัตลักษณ์ “ผู้สื่อสารทางการเมือง” ที่แสดงบทบาทในการผลิตเนื้อหา สื่อสารประเด็นสาธารณะ และขยายพื้นที่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ในสังคมออนไลน์ และ 2. แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ “พื้นที่พลเมืองดิจิทัล” (Digital Civic Sphere) เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสารทางการเมือง การรู้เท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตยของนักศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนาความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืนในบริบทพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชา

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางการเมือง; นักศึกษารัฐศาสตร์; พื้นที่ชายแดน; สื่อออนไลน์; พลเมืองดิจิทัล

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To examine the characteristics and forms of the political identity of Political Science students at Surindra Rajabhat University as reflected

*Received November 22, 2025; Revised January 22, 2026; Accepted February 8, 2026

through their use of online media within the context of a border area; and 2. To synthesize guidelines for promoting and developing the political identity of Political Science students in accordance with the digital society and the border context of Surin Province. This study employed descriptive qualitative research. The key informants consisted of 30 second-year Political Science students purposefully selected. The research instruments included semi-structured in-depth-interview scripts and observation records of online media content on platforms such as Facebook, X (Twitter), and TikTok. Data were collected through in-depth interviews and verified using triangulation techniques. The collected data were analyzed using content descriptive interpretation.

The findings revealed that: 1. The political identity of Political Science students at Surindra Rajabhat University, as reflected through online media at the border context, appeared prominently in three dimensions: 1.1 the “border citizen” identity, reflecting a strong attachment to local communities alongside a sense of Thai citizenship; 1.2 the “new-generation political science student” identity, in which digital media served as spaces for political learning, opinion exchange, and public awareness building; and 1.3 the “political communicator” identity, demonstrating students’ roles in producing content, communicating public issues, and expanding spaces for constructive discussion in online society. 2. The guidelines for promoting and developing students’ political identity should focus on strengthening the “Digital Civic Sphere” to enhance political communication skills, media literacy, and democratic participation among students, leading to the development of strong and sustainable democratic citizenship within the Thai–Cambodian border context.

Keywords: Political Identity; Political Science Students; Border Area; Online Media; Digital Citizenship

บทนำ

การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองและเทคโนโลยีดิจิทัลได้ส่งผลกระทบต่อบทบาทของเยาวชนในฐานะ “พลเมืองรุ่นใหม่” ให้มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนประชาธิปไตยสมัยใหม่ โดยเฉพาะบทบาทผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Facebook (เฟซบุ๊ก), X (Twitter) (เอ็กซ์ หรือ ทวิตเตอร์), TikTok (ติ๊กต็อก) และ Instagram (อินสตาแกรม) ที่ได้กลายเป็นพื้นที่ทางสังคมใหม่ซึ่งเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น การสร้างตัวตน และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในลักษณะที่เปิดกว้างและทันสมัย (Loader et al., 2014; Bennett & Segerberg, 2012) กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในสื่อดิจิทัลที่มองว่าสื่อออนไลน์เป็นพื้นที่การเมืองในชีวิตประจำวัน (everyday political engagement) ซึ่งเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมผ่านการสื่อสาร การถกเถียง และการสร้างความหมายทางการเมืองในรูปแบบใหม่ (Dahlgren, 2013; Vromen et al., 2015) ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนกระบวนการก่อรูปของ “อัตลักษณ์ทางการเมือง” ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ความเชื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม (Huddy, 2001) ทั้งนี้ กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชนในยุคดิจิทัลยังเกี่ยวข้องทั้งประสบการณ์ชีวิต การเรียนรู้ และการสื่อสารในพื้นที่ออนไลน์ สำหรับพื้นที่ชายแดนของประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดสุรินทร์ซึ่งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และ

วัฒนธรรม กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองจึงมีพลวัตเฉพาะตัวที่เชื่อมโยงทั้งอัตลักษณ์ท้องถิ่นและอัตลักษณ์เชิงชาติ (Horstmann, 2018) ทั้งนี้ การเข้าถึงและการใช้สื่อดิจิทัลของเยาวชนยังได้รับอิทธิพลจากโครงสร้างทางสังคม เครือข่ายอำนาจ และระดับความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากร ซึ่งส่งผลต่อรูปแบบและความเข้มข้นของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมร่วมสมัย (Castells, 2011; Henn & Foard, 2014; สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565)

แม้จะพบว่า นักศึกษารุ่นใหม่ โดยเฉพาะนักศึกษารัฐศาสตร์ มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่เรียนรู้วิพากษ์ และแสดงออกทางการเมืองอย่างแพร่หลาย แต่ยังพบช่องว่างทางองค์ความรู้ในการอธิบาย “กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมือง” ของนักศึกษาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง เช่น จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนไทย-กัมพูชาที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์หลัก ได้แก่ เขมร กวย และลาว อัตลักษณ์กลุ่มเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวิถีคิด ความผูกพันทางสังคม และพฤติกรรมทางการเมืองของคนรุ่นใหม่อย่างมีนัยสำคัญ งานศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวข้องกับการเมืองดิจิทัลของคนรุ่นใหม่ในระดับประเทศมีอยู่บ้าง แต่ยังขาดงานวิจัยเชิงลึกที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์ทางการเมืองเข้ากับพลวัตทางชาติพันธุ์และพื้นที่ชายแดนอย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องศึกษาประเด็นนี้เพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการและใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการพัฒนาโยบายท้องถิ่นด้านการพัฒนาพลเมือง พื้นที่ชายแดนจึงสามารถมองได้ว่าเป็นพื้นที่ทางสังคมและการเมืองที่เปิดให้เกิดการต่อรองอัตลักษณ์และการเรียนรู้ทางการเมืองภายใต้อิทธิพลของทุนทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และบริบทพหุวัฒนธรรม (Bourdieu, 1986; Walker, 2019; Pongsawat, 2020)

การทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ผ่านสื่อออนไลน์จำเป็นต้องอิงแนวคิดสำคัญหลายประการ ได้แก่ แนวคิด “พื้นที่สาธารณะ” (Public Sphere) ของ Habermas (1989) ที่มองว่าสื่อคือพื้นที่เปิดสำหรับการสนทนาและการใช้เหตุผลร่วมกันของสาธารณะ แนวคิด “พลเมืองดิจิทัล” (Digital Citizenship) ที่ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูล ความรับผิดชอบ ความเท่าทันสื่อ และการมีส่วนร่วมในโลกออนไลน์ (Choi, 2016) รวมทั้งกรอบแนวคิดว่าด้วยอัตลักษณ์ทางการเมืองที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวตน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และบริบททางการเมือง (Huddy, 2001) นอกจากนี้ นักศึกษารัฐศาสตร์ในฐานะผู้เรียนรู้เรื่องการเมืองอย่างเป็นระบบมีแนวโน้มสร้างตัวตนทางการเมืองผ่านสื่อดิจิทัลในรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Theocharis & Van Deth (2018) ว่า เยาวชนใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อขยายพื้นที่ทางการเมืองของตนเอง

จากบริบทดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ในพื้นที่ชายแดนเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและมีพลวัตเฉพาะตัว อันเกิดจากการผสมผสานกันของตัวตนท้องถิ่น ชาติพันธุ์ เทคโนโลยีดิจิทัล และกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองยุคใหม่ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในพื้นที่ชายแดนผ่านสื่อออนไลน์” จึงมีความจำเป็นเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบของอัตลักษณ์ทางการเมืองในบริบทชายแดนและเพื่อพัฒนาแนวทางเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกับสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่มุ่งสู่การเป็น “มหาวิทยาลัยแห่งการพัฒนาท้องถิ่นและพลเมืองประชาธิปไตยดิจิทัล” (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2566)

นอกจากนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังมีความสำคัญในเชิงวิชาการ โดยช่วยขยายองค์ความรู้ด้านอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชนในบริบทพื้นที่ชายแดน ซึ่งเป็นประเด็นที่ยังมีการศึกษาเชิงลึกค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะการวิเคราะห์บทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ ขณะเดียวกัน ในเชิงปฏิบัติ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรม

เสริมสร้างการเรียนรู้ทางการเมือง และการออกแบบพื้นที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการกำหนดนโยบายหรือโครงการพัฒนาพลเมืองในพื้นที่ชายแดนให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลและประชาธิปไตยร่วมสมัย แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบการพัฒนาพลเมืองดิจิทัลและการศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างคุณธรรม ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในสังคมประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน (UNESCO, 2020)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบของอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่สะท้อนผ่านสื่อออนไลน์ในบริบทพื้นที่ชายแดน
2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลและพื้นที่ชายแดนของจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ภายใต้ระเบียบวิธีแบบพรรณนา (Descriptive Qualitative Approach) มุ่งทำความเข้าใจลักษณะ รูปแบบ และกระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในบริบทพื้นที่ชายแดนผ่านการใช้สื่อออนไลน์ โดยมีกระบวนการดำเนินงานวิจัยครอบคลุม 5 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (Descriptive Qualitative Research) โดยมุ่งอธิบายประสบการณ์ รูปแบบพฤติกรรม และการสื่อสารที่สะท้อนกระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ผ่านสื่อดิจิทัลในบริบทสังคม-วัฒนธรรมชายแดนจังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้ใช้แนวคิดการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงตีความ (Interpretative Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์ความหมายและรูปแบบของอัตลักษณ์ทางการเมืองที่ปรากฏบนแพลตฟอร์มออนไลน์

2. ประชากร และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรของการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ชั้นปีที่ 2 ทั้งหมด

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในครั้งนี้นัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ ได้แก่ 1. ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ 2. มีการแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และ 3. ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนมุมมองและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองในบริบทชายแดนอย่างชัดเจน

3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

การวิจัยใช้เครื่องมือเชิงคุณภาพ 2 ประเภท ได้แก่

3.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ใช้เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การสื่อสารทางการเมืองในสื่อดิจิทัล ความหมายของอัตลักษณ์ทางการเมือง การรับรู้โอกาส-ข้อจำกัดของการใช้สื่อ และข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษา

3.2 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมออนไลน์ (Online Observation Log)

ใช้สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหา สัญลักษณ์ ข้อความ แฮชแท็ก ภาพ และ วิดีโอที่สะท้อนการแสดงตัวตนทางการเมืองบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ ได้แก่ Facebook, X (Twitter) และ TikTok

3.3 เครื่องมือทั้งหมดได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อความเหมาะสมกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

4.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางการเมือง พื้นที่สาธารณะออนไลน์ พลเมืองดิจิทัล และบริบทชายแดน

4.2 การออกแบบเครื่องมือและตรวจสอบความตรงเนื้อหา จัดทำคำถามสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสังเกต พร้อมตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

4.3 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์รายบุคคล จำนวน 30 คน ใช้เวลาประมาณ 45–60 นาที โดยบันทึกภาคสนามประกอบ

4.4 การสังเกตพฤติกรรมออนไลน์ (Online Observation) ติดตามพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองของผู้ให้ข้อมูลในแพลตฟอร์มหลักเพื่อรวบรวมข้อมูลดิจิทัล

4.5 การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล (Data Verification) ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และการตรวจสอบกับผู้ใช้ข้อมูล (Member Checking) เพื่อเสริมความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพ (Trustworthiness)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งหมดถูกวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผ่านกระบวนการหลัก ได้แก่

5.1 การจัดหมวดหมู่ข้อมูล จากการสัมภาษณ์และข้อมูลออนไลน์

5.2 การค้นหารูปแบบและประเด็นสำคัญ

5.3 การสังเคราะห์ความหมายของอัตลักษณ์ทางการเมืองในสื่อออนไลน์

5.4 การเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์กับกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับพลวัตอัตลักษณ์ทางการเมืองในพื้นที่ชายแดน

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะและรูปแบบของอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่สะท้อนผ่านสื่อออนไลน์ในบริบทพื้นที่ชายแดน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อแรก ซึ่งมุ่งศึกษาลักษณะและรูปแบบของอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่สะท้อนผ่านสื่อออนไลน์ในบริบทพื้นที่ชายแดนพบว่า นักศึกษามีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแสดงออกทางการเมืองอย่างกว้างขวางและมีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูล การตั้งคำถาม การอภิปราย ไปจนถึงการสร้างคอนเทนต์เพื่อสะท้อนมุมมองของตนเองต่อประเด็นสาธารณะ การวิเคราะห์ข้อมูลเผยให้เห็นว่าอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาปรากฏเด่นชัดในสามลักษณะสำคัญ ได้แก่ อัตลักษณ์ของ “พลเมืองชายแดน” ซึ่งสะท้อนความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนชายแดน โดยนักศึกษามักนำเสนอประเด็นทางการเมืองควบคู่กับร่องรอยของความเป็นไทย-เขมร ผ่านสัญลักษณ์ วัฒนธรรม ภาษา และประเด็น

เชิงสังคมของจังหวัดสุรินทร์ อัตลักษณ์ลักษณะนี้แสดงให้เห็นการผสมผสานตัวตนด้านชาติพันธุ์เข้ากับบทบาททางการเมืองของตนอย่างสอดคล้องกัน นอกจากนี้ยังพบอัตลักษณ์ของ “นักรัฐศาสตร์รุ่นใหม่” ซึ่งสะท้อนการใช้ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนด้านรัฐศาสตร์มาสื่อสารในโลกออนไลน์ นักศึกษามีแนวโน้มใช้เหตุผล ข้อมูล และแนวคิดเชิงทฤษฎีเพื่ออธิบายประเด็นทางสังคม เช่น สิทธิมนุษยชน ธรรมชาติหรือการเลือกตั้งท้องถิ่น ทำให้เกิดพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักศึกษาและสาธารณะในโลกดิจิทัล ขณะเดียวกันอัตลักษณ์อีกลักษณะหนึ่งคือ “ผู้สื่อสารทางการเมือง” ซึ่งนักศึกษามีบทบาทในฐานะผู้ผลิตและเผยแพร่เนื้อหาทางการเมืองที่สุภาพ มีเหตุผล และคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ โดยการสร้างวิดีโอ ข้อความ หรือบทความสั้นเพื่อรณรงค์และเปิดพื้นที่สนทนาอย่างสร้างสรรค์ในสื่อออนไลน์ อัตลักษณ์ทั้งสามลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นว่าการสื่อสารของนักศึกษาไม่ได้มุ่งเพียงการแสดงความคิดเห็น แต่ยังเป็นกระบวนการก่อรูปและยืนยันตัวตนทางการเมืองที่มีพลวัตตามบริบทชายแดน

2. เพื่อสังเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลและพื้นที่ชายแดนของจังหวัดสุรินทร์

สำหรับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ซึ่งมุ่งสังเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ในสังคมดิจิทัล พบว่าการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาเกิดจากการประสานกันของหลายปัจจัย ทั้งประสบการณ์ทางวัฒนธรรมชายแดน ความรู้เชิงวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และพื้นที่สื่อออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้เยาวชนได้สื่อสารและสร้างตัวตนอย่างอิสระจากโครงสร้างทางสังคมแบบเดิม การวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาควรเน้นการส่งเสริม “พื้นที่พลเมืองดิจิทัล” ที่เอื้อต่อการแสดงออกเชิงเหตุผลและสร้างสรรค์ โดยมหาวิทยาลัยสามารถมีบทบาทสำคัญผ่านการบูรณาการสื่อออนไลน์เข้ากับการเรียนการสอนรัฐศาสตร์ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการรู้เท่าทันสื่อ การฝึกการตรวจสอบข้อมูล การส่งเสริมเวทีสนทนาทางการเมืองในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ตลอดจนการสนับสนุนให้นักศึกษานำความรู้ด้านรัฐศาสตร์ไปสร้างเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ นอกจากนี้ยังพบว่าการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาจะมีความยั่งยืนมากขึ้นเมื่อเกิดการเชื่อมต่อนระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชนชายแดน และสื่อออนไลน์ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีความตระหนักรู้ในบทบาทของตนทั้งในฐานะพลเมืองท้องถิ่นและพลเมืองของสังคมประชาธิปไตยในยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ แนวคิดทั้งหมดจึงนำไปสู่การสังเคราะห์ว่า การส่งเสริมอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ควรมุ่งพัฒนาศักยภาพให้พวกเขากลายเป็น “พลเมืองชายแดนดิจิทัล” ที่มีความรู้เท่าทันสื่อ มีความรับผิดชอบ และพร้อมมีส่วนร่วมในประเด็นสาธารณะทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาที่พบว่าอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษามีปรากฏในสามลักษณะสำคัญ ได้แก่ อัตลักษณ์ของพลเมืองชายแดน อัตลักษณ์ของนักรัฐศาสตร์รุ่นใหม่ และอัตลักษณ์ของผู้สื่อสารทางการเมือง บทบาทของนักศึกษาในฐานะผู้สื่อสารทางการเมืองดังกล่าวสะท้อนลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในชีวิตประจำวันผ่านสื่อดิจิทัล ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงกิจกรรมทางการเมืองแบบเป็นทางการ แต่ครอบคลุมการสนทนา การแชร์ และการสร้างเนื้อหาทางการเมืองในพื้นที่ออนไลน์อย่างต่อเนื่อง (Dahlgren, 2013; Vromen et al., 2015) อันสะท้อนให้เห็นพลวัตของการก่อรูปตัวตนทางการเมือง สะท้อนพลวัตของการก่อรูปตัวตนทางการเมืองที่มีความเฉพาะตัวในบริบทชายแดน อันได้รับอิทธิพลจากโครงสร้างสังคม วัฒนธรรม และสื่อดิจิทัลร่วมสมัย ผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคมของ Tajfel & Turner (1986) ซึ่งชี้ว่า ปัจเจกบุคคลสร้างอัตลักษณ์ของตนผ่านการรับรู้ความเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมที่ตนสังกัด ในกรณีนี้

กลุ่มชาติพันธุ์ชายแดนและกลุ่มผู้เรียนรัฐศาสตร์ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนการผาน “อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์” เข้ากับ “อัตลักษณ์พลเมือง” อย่างลงตัวผ่านพลวัตกรรมการสื่อสารทางการเมืองในสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาษา วัฒนธรรม หรือสัญลักษณ์ท้องถิ่นควบคู่กับการอภิปรายประเด็นสาธารณะ ขณะเดียวกัน การปรากฏของอัตลักษณ์ “นักรัฐศาสตร์รุ่นใหม่” ยังสะท้อนการประยุกต์องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ไปสู่ การสื่อสารออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Knowles (1980) และงานของ Loader et al. (2014) ที่ยืนยันว่า สื่อสังคมออนไลน์ทำหน้าที่เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางการเมืองที่เยาวชนสามารถ สร้าง แลกเปลี่ยน และทบทวนความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ บทบาทของนักศึกษาในฐานะ “ผู้สื่อสารทางการเมือง” ที่ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลอย่างมีเหตุผล ยังสอดคล้องกับแนวคิดพื้นที่สาธารณะของ Habermas (1989) ซึ่งเห็นว่า สื่อออนไลน์ช่วยขยายพื้นที่การถกเถียงทางการเมืองให้เข้าถึงได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยสรุป ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์แรกชี้ให้เห็นว่าการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาชายแดน เป็นผลจากการบรรจบกันของความเป็นท้องถิ่น องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ และพลวัตของสื่อดิจิทัลที่ร่วมกัน สร้างตัวตนทางการเมืองที่แข็งแรง ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบทสังคมยุคใหม่

2. ผลการสังเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ ในบริบทสังคมดิจิทัลสะท้อนว่า การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองที่มั่นคงต้องอาศัยการบูรณาการองค์ประกอบ สามประการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ หนึ่ง บริบททางวัฒนธรรมชายแดนซึ่งเป็นฐานประสบการณ์ที่หล่อหลอม ทักษะทางการเมืองของนักศึกษา สอง การปลูกฝังความรู้เชิงทฤษฎีและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์จากการเรียน การสอนด้านรัฐศาสตร์ และสาม ความสามารถในการใช้สื่อดิจิทัลเป็นพื้นที่สื่อสารตัวตนและมีส่วนร่วมทาง การเมืองอย่างมีความรับผิดชอบ ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด “พลเมืองดิจิทัล” ของ Choi (2016) ที่กล่าวว่า พลเมืองยุคใหม่ต้องมีทักษะรู้เท่าทันสื่อ การสื่อสารเชิงเหตุผล และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างคุณค่า สาธารณะ นอกจากนี้ การมองพื้นที่ชายแดนในฐานะ “พื้นที่เรียนรู้ทางการเมือง” (Political Learning Zone) ตามงานของ Pongsawat (2020) และ Horstmann (2018) ยังช่วยอธิบายว่า การพัฒนาอัตลักษณ์ทาง การเมืองของนักศึกษาชายแดนจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทเชิงพื้นที่ที่ร่วมกับสื่อดิจิทัลควบคู่กัน ผลการวิจัย จึงชี้ให้เห็นความสำคัญของการสร้างพื้นที่สนทนาออนไลน์ที่ปลอดภัย การบูรณาการสื่อดิจิทัลเข้ากับการเรียน รัฐศาสตร์ การพัฒนาทักษะการตรวจสอบข้อมูล และการส่งเสริมบทบาทของนักศึกษาในฐานะผู้ผลิตสื่อ สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาพลเมืองแบบมีส่วนร่วมของ Theocharis & Van Deth (2018) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง แนวทางทั้งหมดนี้นำไปสู่ข้อสรุปว่า การสร้าง “พลเมืองชายแดนดิจิทัล” จำเป็นต้องให้เยาวชนชายแดนมีทั้งความรู้เท่าทันสื่อ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการขับเคลื่อน ประเด็นสาธารณะได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างยั่งยืน

จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในบริบทพื้นที่ชายแดน มิได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว หากแต่เป็นผลจาก การบูรณาการระหว่างบริบทวัฒนธรรมชายแดน องค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ และการใช้สื่อดิจิทัลในฐานะพื้นที่ สาธารณะร่วมสมัย อัตลักษณ์ทั้งสามลักษณะ ได้แก่ พลเมืองชายแดน นักรัฐศาสตร์รุ่นใหม่ และผู้สื่อสาร ทางการเมือง สะท้อนพัฒนาการของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ก้าวพ้นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ไปสู่ การสื่อสารเชิงเหตุผลและการสร้างคุณค่าทางสาธารณะ ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมอัตลักษณ์ ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ในพื้นที่ชายแดนควรมุ่งพัฒนา “พื้นที่พลเมืองดิจิทัล” ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเคารพความแตกต่าง และการมีส่วนร่วมเชิงประชาธิปไตยอย่างสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การสร้างพลเมืองชายแดนดิจิทัลที่มีคุณภาพและมีบทบาทต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัยและองค์ความรู้ใหม่

จากการอภิปรายผลทั้งหมด สามารถสรุปได้ว่า การก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษา รัฐศาสตร์ในพื้นที่ชายแดนมิได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง หากแต่เป็นผลจากการบรรจบกันของบริบทเชิงพื้นที่ ชายแดน กระบวนการเรียนรู้ทางรัฐศาสตร์ และการใช้สื่อดิจิทัลเป็นพื้นที่สาธารณะร่วมสมัย กระบวนการดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้รับสารทางการเมืองเท่านั้น หากแต่พัฒนาไปสู่การเป็นผู้สร้างความหมาย ผู้ถกเถียง และผู้สื่อสารทางการเมืองอย่างมีจิตสำนึกพลเมือง ซึ่งสะท้อนพัฒนาการของอัตลักษณ์ทางการเมืองที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล

งานวิจัยเรื่อง “อัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในพื้นที่ชายแดนผ่านสื่อออนไลน์” ได้นำไปสู่การสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ในรูปแบบ New Concept: “Digital Borderland Political Identity Development Model” ซึ่งเป็นโมเดลที่อธิบายกระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ในบริบทพื้นที่ชายแดนยุคดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

โมเดลดังกล่าวพัฒนาขึ้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการเชื่อมโยงกรอบแนวคิดด้านอัตลักษณ์ทางการเมือง พื้นที่สาธารณะออนไลน์ และความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยสะท้อนให้เห็นว่า การใช้งานสื่อออนไลน์ของนักศึกษารัฐศาสตร์มิได้เป็นเพียงการแสดงออกเชิงความคิดเห็นเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้ การต่อรองอัตลักษณ์ และการสร้างความหมายทางการเมืองที่เชื่อมโยงบริบทชายแดนเข้ากับสังคมการเมืองร่วมสมัย

1. การบูรณาการอัตลักษณ์ทางการเมืองในพื้นที่ชายแดน (Integrated Political Identity in Borderland Context)

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษารัฐศาสตร์ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดสุรินทร์มีการผสมผสาน อัตลักษณ์เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น ชาติพันธุ์ และความเป็นพลเมืองประชาธิปไตย เข้าด้วยกันผ่านการใช้สื่อออนไลน์เป็นพื้นที่สาธารณะในการสื่อสาร แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง กระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การก่อรูปของ “พลเมืองชายแดนดิจิทัล” (Digital Borderland Citizen) ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ทางการเมืองที่มีทั้งความเฉพาะของพื้นที่และความเป็นสากลร่วมสมัย

2. การยกระดับความรู้ทางรัฐศาสตร์สู่การสื่อสารสาธารณะ (Transforming Political Science Learning into Public Communication)

ผลการศึกษาคือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ที่มุ่งศึกษารูปแบบอัตลักษณ์ทางการเมือง โดยพบว่า นักศึกษารัฐศาสตร์นำองค์ความรู้จากการเรียน เช่น ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และธรรมาภิบาล มาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์อย่างมีเหตุผลและรับผิดชอบ ส่งผลให้การเรียนรู้ทางรัฐศาสตร์ขยายจากห้องเรียนสู่พื้นที่สาธารณะดิจิทัล และก่อให้เกิดบทบาทของนักศึกษาในฐานะ “นักรัฐศาสตร์พลเมือง” (Civic-oriented Political Scientist)

3. นวัตกรรมทางอัตลักษณ์ใน 3 มิติ (Identity Innovation in Three Dimensions)

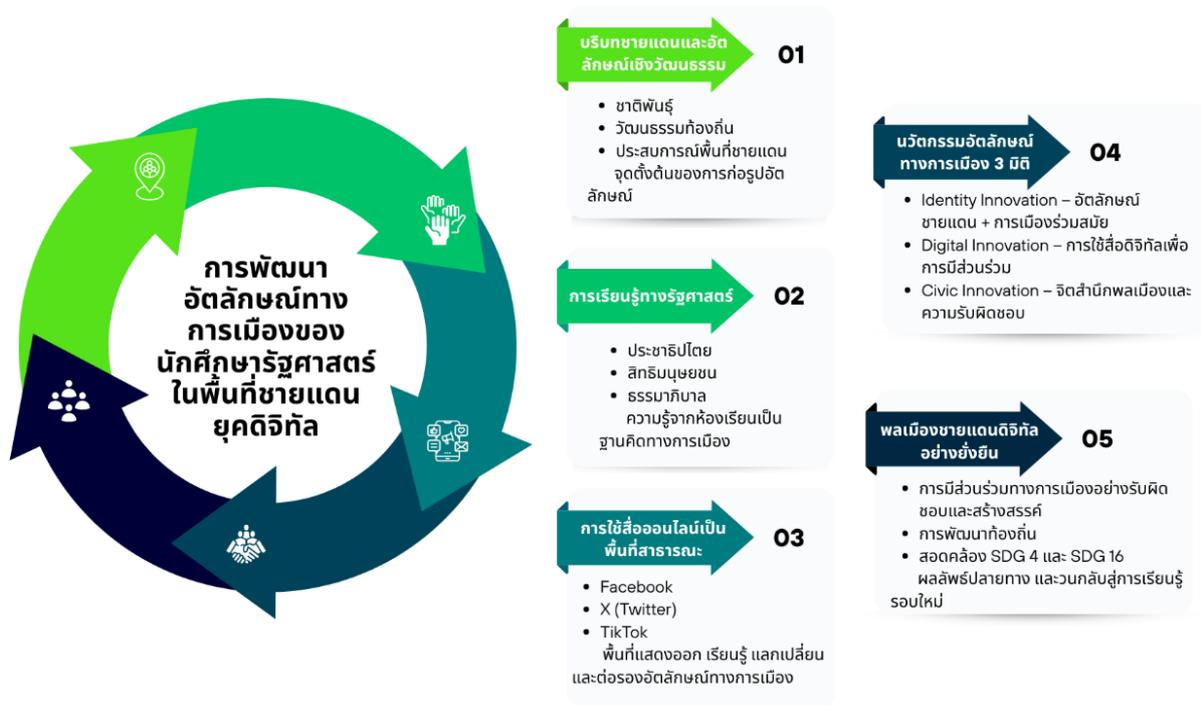
โมเดลนี้สะท้อนผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นการเกิด นวัตกรรมทางอัตลักษณ์ ใน 3 มิติ ได้แก่ 1. Identity Innovation การสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองที่ผสมผสานความเป็นชายแดนกับการเมืองร่วมสมัย 2. Digital Innovation การใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือสร้างพื้นที่สาธารณะและการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ 3. Civic Innovation การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกพลเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งสามมิตินี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลและพื้นที่ชายแดนอย่างเป็นรูปธรรม

4. การพัฒนาอย่างยั่งยืนของพลเมืองชายแดนดิจิทัล (Sustainable Development of Digital Borderland Citizenship)

ในเชิงการนำไปใช้ โมเดล Digital Borderland Political Identity Development Model สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและชุมชนชายแดน โดยสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 4 (การศึกษาที่มีคุณภาพ) และ SDG 16 (สังคมสันติสุขและสถาบันที่เข้มแข็ง)

ภาพที่ 1 โมเดล Digital Borderland Political Identity Development Model

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริมการพัฒนา “พลเมืองชายแดนดิจิทัล” ในสถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษา เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏ ควรจัดทำนโยบายสนับสนุนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษาในพื้นที่ชายแดน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรม และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบสร้างสรรค์

2. สนับสนุนการบูรณาการสื่อดิจิทัลกับการเรียนการสอนรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาแนวทางการสอนรัฐศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับสื่อดิจิทัล เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการจำลองสถานการณ์ทางการเมือง หรือการสร้างชุมชนเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อให้นักศึกษาสามารถฝึกการวิเคราะห์ การแสดงออกและการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างมีเหตุผลและปลอดภัย

3. ผลักดันการสร้างเครือข่ายพลเมืองชายแดน (Borderland Civic Network) หน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษา และองค์กรภาคประชาสังคมควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ทางการเมืองของเยาวชนชายแดน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคอาเซียน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทางการเมืองเชิงปฏิบัติการในมหาวิทยาลัยชายแดน ควรจัดโครงการหรือกิจกรรม เช่น “เวทีพลเมืองดิจิทัลชายแดน” หรือ “รัฐศาสตร์สื่อสารสาธารณะ” เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อออนไลน์และสร้างอัตลักษณ์พลเมืองที่มีจิตสำนึกประชาธิปไตย

2. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการกับชุมชน (Community-based Learning) ให้นักศึกษา รัฐศาสตร์มีโอกาสเรียนรู้และสื่อสารประเด็นทางการเมืองร่วมกับชุมชนชายแดน เช่น โครงการสื่อสารทางการเมืองเชิงวัฒนธรรม หรือการรณรงค์เชิงสาธารณะในระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชน

3. พัฒนาทักษะการใช้สื่อออนไลน์อย่างรับผิดชอบ (Responsible Digital Media Skills) ควรมีการฝึกอบรมให้นักศึกษาเข้าใจการใช้สื่อออนไลน์อย่างเท่าทัน เช่น การตรวจสอบข่าวสาร (Fact-checking) การเคารพความเห็นต่าง และการสื่อสารอย่างมีจริยธรรม เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมพลเมืองดิจิทัลที่สร้างสรรค์และปลอดภัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการก่อรูปอัตลักษณ์ทางการเมืองในกลุ่มเยาวชนต่างสถาบัน ควรขยายการศึกษาไปยังนักศึกษาในมหาวิทยาลัยชายแดนแห่งอื่น เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ หรือมหาวิทยาลัยในภาคอีสานตอนล่าง เพื่อเปรียบเทียบลักษณะและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมือง

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ด้านการพัฒนาอัตลักษณ์ทางการเมือง ควรจัดการวิจัยในลักษณะทดลองกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ทางการเมืองของนักศึกษารัฐศาสตร์ เช่น การสร้างพื้นที่สื่อสารสาธารณะในมหาวิทยาลัย หรือการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง (VR) เพื่อจำลองสถานการณ์การเมือง

3. ควรศึกษาการประยุกต์ใช้โมเดล Digital Borderland Political Identity Development Model ในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา ลาว หรือเวียดนาม เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการสร้างอัตลักษณ์ทางการเมืองของเยาวชนชายแดนในบริบทอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2566). แผนที่ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570). สืบค้น 2 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/9AuEb>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). รายงานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของประชากรไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

Bennett, W. L. & Segerberg, A. (2012). The Logic of Connective Action: Digital Media and The Personalization of Contentious Politics. *Information, Communication & Society*, 15(5), 739–768.

Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for The Sociology of Education* (pp. 241–258). New York: Greenwood.

Castells, M. (2011). *The Rise of The Network Society* (2nd ed.). Malden: Wiley-Blackwell.

- Choi, M. (2016). A Concept Analysis of Digital Citizenship for Democratic Citizenship Education in The Internet Age. *Theory & Research in Social Education*, 44(4), 565–607.
- Dahlgren, P. (2013). *The Political Web: Media, Participation and Alternative Democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Habermas, J. (1989). *The Structural Transformation of The Public Sphere: An Inquiry Into a Category of Bourgeois Society*. Cambridge: MIT Press.
- Henn, M. & Foard, N. (2014). Social Differentiation in Young People’s Political Participation: The Impact of Social And Educational Factors on Youth Political Engagement in Britain. *Journal of Youth Studies*, 17(3), 360–380.
- Horstmann, A. (2018). Ethnicization and Borderlands Citizenship: The Political Subjectivity of Minorities in Thailand. *Asian Ethnicity*, 19(3), 398–415.
- Huddy, L. (2001). From Social to Political Identity: A Critical Examination of Social Identity Theory. *Political Psychology*, 22(1), 127–156.
- Knowles, M. S. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. New York: Cambridge Books.
- Loader, B. D. et al. (2014). The Networked Young Citizen: Social Media, Political Participation and Civic Engagement. *Information, Communication & Society*, 17(2), 143–150.
- Pongsawat, P. (2020). Urban politics and local governance in Thailand. *Journal of Contemporary Asia*, 50(3), 410–428.
- Tajfel, H. & Turner, J. C. (1986). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In S. Worchel & W. G. Austin (Eds.), *Psychology of intergroup relations* (pp. 7–24). Chicago: Nelson-Hall.
- Theocharis, Y. & Van Deth, J. W. (2018). *Political Participation in A Changing World: Conceptual and Empirical Challenges in The Study of Citizen Engagement*. London: Routledge.
- UNESCO. (2020). *Education For Sustainable Development: A Roadmap*. Retrieved March 20, 2025, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000374802>
- Vromen, A. et al. (2015). Young People, Social Media and Connective Action: From Organizational Maintenance to Everyday Political Talk. *Journal of Youth Studies*, 18(1), 80–100.
- Walker, A. (2019). *The Borderlands of Southeast Asia: Geopolitics, Territories and Identities*. Ithaca: Cornell University Press.

